Krumpel Fryderyk Wilhelm

KRUMPEL Fryderyk (Fridrich, Frydrych) Wilhelm (1792, Freiberg, Saksonia – po 1855, Królestwo Polskie), mierniczy górniczy, geolog kopalniany. Ojciec K. prawdopodobnie pracował w górnictwie i był specjalistą od przeróbki (płukania) rud metali.

Po ukończeniu 2 klas gimnazjum w 1806 K. rozpoczął naukę w Bergschule we Freibergu, gdzie pobierał nauki w zakresie rachunków, rysunków i języka niemieckiego. Podejmował się także różnych odpłatnych prac w zakładzie płuczkowym górnictwa rud.

Na Wielkanoc 1809, po otrzymaniu z bardzo dobrymi ocenami świadectwa ukończenia Szkoły Górniczej, złożył podanie do Bergakademie we Freibergu z prośbą o umożliwienie mu bezpłatnych studiów. W 1809–13 K. pobierał nauki w zakresie: górnictwa, geognozji, matematyki czystej, stosowanej i wyższej, fizyki, prawa górniczego, marketingu praktycznego, prowadzenia rejestrów, mineralogii, kreślarstwa i budownictwa cywilnego. W czasie studiów oraz później (1814–15) K. pracował w różnych kopalniach we Freibergu i w okolicy (protokolant w Altenbergu).

30 VII 1816 K. złożył w Urzędzie Górniczym we Freibergu wniosek o przyjęcie do pracy w polskim górnictwie. Prawdopodobnie już jesienią tego roku przyjechał do pracy w Kielcach. Od 1819 pracował jako przysiężny w dozorstwie miedzianogórskim, a od 1820 na stanowisku podinżyniera w Głównej Dyrekcji Górniczej. Prawdopodobnie w 1825 prowadził poszukiwania węgla pod Kunowem razem z G.G. Puschem. Od 1828 był zatrudniony jako markszajder, a od 1830 został inżynierem górniczym w dozorstwie olkusko-siewierskim. Wykładał także (z przerwami) w Szkole Akademiczno-Górniczej w Kielcach, prawdopodobnie w

1816–30, rysunek topograficzny, inżynierię górniczą oraz markszajderię (miernictwo górnicze).

W związku ze zdaniem służby w Okręgu Zachodnim Królestwa Polskiego na rzecz J. Hempla przeszedł 17 V 1847 do pracy w Okręgu Wschodnim na stanowisko naczelnego zawiadowcy w Oddziale Kopalń.

K. w czasie pracy w Okręgu Zachodnim opracował lub współpracował przy wykonaniu ponad 130 planów i map geologiczno-górniczych, w tym wykonał 114 samodzielnie. Są to przede wszystkim plany i mapy sytuacyjne kopalń oraz wykonywanych robót górniczych (rzadko zawierają informacje geologiczne, dotyczące występowania i jakości kopaliny). K. opracował także wiele pierwszych map kopalń z rejonu Gór Świętokrzyskich, a wśród nich plan kopalni miedzi w Miedziance (1818).

Wśród najważniejszych opracowań K. należy wymienić: *Situationsplan de Redengruben und Konstatinhutten Arbeiter-kolonie bei Dąbrowa* (1833–39), *Situationsplan und Nivellation Risse der Xawery Steinkohlen-Grube bei Będzin und Reden-Steinkollen-Grube bei Dąbrowa behufs der zwischen diesen beidem Gruben projectirten grossen Hohofen Anlage* (1833–43), będące pierwszym planem Dąbrowy Górniczej. Wśród map specjalistycznych, dokumentujących po raz pierwszy poszczególne kopalnie węgla kamiennego, należy wymienić: *Rzut poziomy kopalni węgla Felix w Niemcach* (1827), *Przecięcie pokładów węgla kamiennego w kopalniach Reden i Xawery* (1846) oraz *Durchschnittrisse mehrerer in der Gegend zwischen der Bankhütte und Redengrube niedergebrachten Bohrlöcher, Dukkeln und eines Schachtes. Aufgenommen und ausgearbeitet* (1846). Nielicznymi opracowaniami kartograficznymi są natomiast prace dokumentujące złoża innych kopalin, jak np. *Rzut poziomy i pionowy kopalni glinki ogniotrwałej August w Mierzęcicach* (1842–45).

K. prowadził także duże prace poszukiwawcze nowych pokładów węgla przy użyciu robót górniczych i wiertniczych w kopalniach „Tadeusz" w Strzyżowicach i „Reden" w Dąbrowie Górniczej, ponieważ otwarcie zespołu hut cynku „Konstanty"

spowodowało konieczność zwiększenia wydobycia węgla i dostarczenia odpowiedniej ilości galmanu.

Syn K., Ludwik, pracował początkowo w kopalniach Okręgu Zachodniego, a następnie w służbie leśnej Okręgu Wschodniego Królestwa Polskiego.

SBTP (A.J. Wójcik).

A.S. Kleczkowski: *Staszica zarząd górnictwem (1815–1824) – zaranie i kres w świetle archiwów A.J. Czartoryskiego i K. Lubeckiego*, [w:] *Stanisław Staszic a współczesne osiągnięcia geologii polskiej*, red. J. Topolski, Poznań, 1978; A.S. Kleczkowski, K.F. Zillmann, J. Hofmann: *Początki Akademii Górniczej w Kielcach (1816–1827) w świetle dokumentów z archiwów Drezna, Freiberga i Kielc*, „Prace Muzeum Ziemi" 1986, z. 38; D. Kosacka: *Nowe plany przemysłowe w Archiwum Głównym Akt Dawnych,* „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej" 1962, nr 3–4; F.A Rogalewicz: *Katalog planów i akt Archiwum Górniczego w Dąbrowie Górniczej*, 1938, t. 1, Kraków; I. Rybicka: *Kształcenie zawodowe w górnictwie i hutnictwie Królestwa Polskiego w XIX wieku*, „Zeszyty Naukowe AGH" 1974, nr 469; J.A. Rzymełka: *Dzieje poznawania geologicznego Górnośląskiego Zagłębia Węglowego do 1870 roku*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego" 1988, nr 898; J. Szczepański: *Absolwenci Akademii Górniczej (Szkoły Akademiczno-Górniczej) w Kielcach*, «Studia Kieleckie. Seria Historyczna» 1998, z. 3; A.J. Wójcik: *Organizacja władz górniczych i hutniczych Królestwa Polskiego w pierwszej połowie XIX wieku*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki" 2005, nr 1–2; Archiwum Państwowe w Katowicach, zbiór AGD: sygn.: 323, 695, 696, 738, 2167, 2216, 5258; Archiwum Technische Universität Bergakademie (Akad. Górniczej we Freibergu).

Andrzej J. Wójcik

Poprzedni Strona
Następny Strona